

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

**ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ**

підготовки бакалавра

спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (німецька)

освітньо-професійної програми Середня освіта. Німецька мова

Силабус навчальної дисципліни «ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (німецька), за освітньо-професійною програмою Середня освіта. Німецька мова.

Розробник: Семенюк Антоніна Афанасіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови (протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.).

Завідувач кафедри:

Коляда Е. К.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта. Мова і література (німецька) Середня освіта. Німецька мова Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів: 90 год /3 кредити		Рік навчання 4
ІНДЗ: немає		Семестр: 7-й
		Лекції: 16 год
		Практичні: 20 год.
		Самостійна робота: 48 год.
		Консультації: 6 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	Українська	

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта. Мова і література (німецька) Середня освіта. Німецька мова Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів: 60 год /2 кредити		Рік навчання 4
ІНДЗ: немає		Семестр: 7-й
		Лекції: 4 год
		Практичні: 2 год.
		Самостійна робота: 46 год.
		Консультації: 8 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Семенюк Антоніна Афанасіївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація	м.т. (099) 183 1110; (067) 332 4161
	semenyuk@eenu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Навчальна дисципліна «Основи інклюзивної освіти та методика викладання іноземних мов для дітей з особливими потребами» призначена для студентів 2 року денної форми та 2 року заочної форми навчання факультету іноземної філології. Одним із основних пріоритетів розвитку сучасної освіти у цьому зв'язку є забезпечення рівних прав на освіту для всіх дітей, у тому числі з особливими освітніми потребами, з інвалідністю та інших соціально вразливих груп. Проте наша українська школа лише робить перші кроки до становлення нової тенденції освіти, що зумовлює брак досвіду у цій сфері. Даний курс присвячений ознайомленню майбутніх фахівців із науково-теоретичними засадами упровадження інклюзивної освіти, сучасними стратегіями освітньої інклюзивної практики, що й зумовлює його актуальність. Курс розраховано на узагальнення загальних понять інклюзії, усвідомлення категорій, визначень, принципів інклюзивної освіти, вивчення генезису науково-теоретичних підходів до проблеми включення осіб з особливими освітніми потребами в загальноосвітній простір.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни – загальні закономірності побудови та функціонування інклюзивної освіти, що має забезпечити доступність до якісної освіти відповідного рівня дітям з особливими освітніми потребами. **Предметом** є методи, прийоми і засоби навчання іноземної мови у середніх навчальних закладах різного типу (загальноосвітні, спеціалізовані, школи-гімназії).

2. Пререквізити

Підґрунтям для викладання курсу «Основи інклюзивної освіти та методика викладання іноземних мов для дітей з особливими потребами» є: лікувальна педагогіка, спеціальна психологія, механізми мовленнєвих та сенсорних порушень, технології діагностичної та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, діагностика, профілактика та корекція труднощів у навчанні дітей молодшого шкільного віку, основи патопсихології, основи невропатології. **Постреквізити** навчальної дисципліни «Основи інклюзивної освіти»: спеціальна педагогіка; курсова робота зі спеціальної педагогіки.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета полягає в засвоєнні теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти та формування у студентів достатньої методичної компетенції вчителя іноземної мови.

Основними завданнями вивчення дисципліни є :

1. сформувати усвідомлене розуміння основних положень інклюзивної освіти;
2. виробити навички командної роботи при навчанні та вихованні дітей з особливими потребами;

3. забезпечити досконале володіння стратегіями взаємодії з батьками дітей з особливими потребами;
4. сформувати навички диференційованого викладання та оцінювання;
5. виробити усвідомлення необхідності зростання педагогічної майстерності;
6. показати головні компоненти теорії сучасного навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах;
7. ознайомити студентів з сучасними тенденціями в навчанні іноземних мов в нашій країні та за кордоном;
8. забезпечити формування у студентів уміння реалізовувати комунікативно-навчальну, виховну, розвиваючу, освітню, гностичну, конструктивно-плануючу, організаторську функції;
9. під час лекцій та семінарських занять забезпечити оволодіння студентами декларативними та процедурними знаннями з теорії та практики методики навчання іноземних мов;
10. навчити студентів аналізувати нормативні документи з викладання іноземної мови, навчально-методичні комплекси з англійської мови;
11. сформувати у студентів уміння здобувати декларативні знання з друкованих джерел – носіїв фахових знань та застосовувати набуті знання в практиці роботи (планування уроків, розробка вправ, підготовка позакласних заходів і т.ін.);
12. ознайомити студентів з методами дослідження в методиці навчання іноземних мов та практикою їх застосування під час практичної роботи в школі (протягом педагогічної практики в середніх навчальних закладах);
13. сформувати у студентів уміння критично опрацьовувати наукові джерела, здійснювати самостійний науковий пошук, аналізувати передовий досвід та узагальнювати власні спостереження, практично реалізовувати результати дослідження проблеми в самостійно виконаних розробках.

3. Результати навчання (компетентності).

У результаті вивчення даного курсу студенти будуть знати: теоретико-методологічні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти; методологічні основи навчання іноземних мов, які зумовлюють зміст, цілі, методи, принципи, підходи до навчання мови; основні методичні закономірності навчання предмету; сучасні тенденції у навчанні, способи здобуття знань з різноманітних джерел та критичного їх оцінювання, методи дослідження в методиці навчання іноземних мов; виробничі функції учителя іноземної мови; вміти: використовувати ефективні стратегії взаємодії з різнопрофільними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації курикулуму й методики викладання; розробляти індивідуальні навчальні плани та програми для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати підходи диференційованого викладання та оцінювання навчальних досягнень та розвитку дітей з особливими освітніми потребами; реалізувати такі функції вчителя іноземної мови: комунікативно-навчальну(сформувати в учнів іншомовну мовну, мовленнєву,

соціокультурну та навчальну компетенцію); гностичну (аналізувати і прогнозувати навчальну діяльність учнів, власну професійну діяльність), конструктивно-плануючу (планувати і творчо конструювати навчальний процес), організаторську (проводити уроки і позакласні заходи); освітню (забезпечити освіту учнів засобами іноземної мови), виховну (виховувати учнів через систему особистого ставлення до іншомовної культури і процес оволодіння цією культурою); розвиваючу (розвивати інтелектуальну й емоційну сфери особистості учнів, їх пізнавальні й розумові здібності).

4. Структура навчальної дисципліни.

Таблиця 2 (денна)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				Форма контролю / Бали
		Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	7	8
Змістовий модуль 1. Загальні питання теорії науки						
Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.		4	5	2	12	ДС + ДБ + РК / 10
Тема 2. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.		4	5	1	12	ДС + ДБ + РК / 10
Разом за змістовим модулем 1		8	10	3	24	20

Змістовий модуль 2. Методика викладання іноземної мови дітям з особливими потребами						
Назви змістових модулів і тем	Усього	у тому числі				Форма контролю / Бали
		Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	7	8
Тема 3. Аспекти навчання іноземної мови. Навчання видам мовленнєвої діяльності.		4	5	2	12	ДС + ДБ + РК / 10
Тема 4. Урок іноземної мови		4	2	1	12	ДС + ДБ + РК / 10
Разом за змістовим модулем 2		8	10	3	24	20
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						Т / 30
Модульна контрольна робота 2						Т / 30
Усього годин	90	16	20	6	48	40

Таблиця 2 (заочна)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				Форма контролю / Бали
		Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	7	8

Змістовий модуль 1. Загальні питання теорії науки						
Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.		1		2	10	ДС + ДБ + РК / 10
Тема 2. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.		1	1	2	10	ДС + ДБ + РК / 10
Разом за змістовим модулем 1		2	1	4	20	20

Змістовий модуль 2. Методика викладання іноземної мови дітям з особливими потребами						
Тема 3. Аспекти навчання іноземної мови. Навчання видам мовленнєвої діяльності.		1		2	12	ДС + ДБ + РК / 10
Тема 4. Урок іноземної мови		1	1	2	14	ДС + ДБ + РК / 10
Разом за змістовим модулем 2		2	1	4	26	20
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						Т / 30
Модульна контрольна робота 2						Т / 30
Усього годин	60	4	2	8	46	40

Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 3

Тема	Кількість годин		Питання для самостійного опрацювання
	денна форма	заочна форма	
Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.	12	10	1. Сутність та відмінність термінологічних визначень: «аномальні діти»- «діти з особливими освітніми потребами». 2. Сегрегація, інтеграція, інклюзія - ознаки та відмінності. 3. Ознаки сегрегативного та інклюзивного навчання. 4. Нормативно-правова база інклюзивного навчання.
Тема 2. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.	12	10	5. Інклюзивна школа – осередок громади. 6. Роль педагога у впровадженні інклюзивної практики. 7. Громадські батьківські організації та їх роль у впровадженні інклюзивної освіти. 8. Волонтерство та адвокатство батьків дітей з особливими потребами.

Тема 3. Аспекти навчання іноземної мови. Навчання видам мовленнєвої діяльності.	12	12	9. Система комплексної корекційно-розвивальної допомоги дітям з особливими потребами в умовах інклюзії. 10. Розроблення індивідуального навчального плану. 11. Оцінювання в навчальному процесі (зарубіжний досвід). 12. Технологія портфоліо, облікове портфоліо вчителя.
Тема 4. Урок іноземної мови	12	14	13. Сутність оцінювання на основі навчальної програми. 14. Диференційоване викладання (змісту, процесу, кінцевих результатів). 15. Планування процесу оцінювання для подальшого диференційованого викладання. 16. Приклади успішної практики залучення дітей з особливими освітніми потребами до інклюзивних шкіл («Case study»).
Разом:	48	46	

IV. Політика оцінювання

Основними видами навчальних занять при вивченні дисципліни є: лекції; семінарські заняття, самостійна робота, консультації. Кожен з видів навчальних занять відповідно має певну організаційну форму, особливості підготовки і проведення, організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів. У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються такі види контролю:

1. Поточний — здійснюється на семінарських заняттях. *Семінарське заняття* – це форма навчального заняття, яке передбачає обговорення проблем, що стосуються раніше прочитаної лекції. Семінарські заняття можуть проводитися у формі бесіди, обговорення визначених заздалегідь питань, диспуту, дискусії, конференції, колоквиуму, тренінгу. При виставленні оцінки беруться до уваги зміст підготовлених студентами повідомлень, їхні виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Участь студентів у семінарських заняттях враховується при виставленні підсумкової оцінки з навчального предмету.

2. Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля, протягом двох академічних годин. До модульного контролю допускаються лише ті студенти, які виконали у повному обсязі всі види навчальних робіт.

3. Підсумковий — здійснюється у формі письмової комплексної контрольної роботи, яка охоплює весь матеріал тем модуля. Кожному студенту видається варіант контрольних завдань.

Отже, під час вивчення курсу студент виконує такі види роботи: вивчення лекційного матеріалу, опрацювання матеріалу на семінарах,

виконання поточних тестових завдань, практичних завдань, завдань для самостійного опрацювання, складання заліку.

Усі види навчальної діяльності студента оцінюються певною кількістю балів. Поточним контролем передбачені відповіді на семінарських заняттях, що має на меті перевірку рівня знань, присутність на лекціях, наявність конспекту та виконання науково-дослідних пошукових (самостійних) завдань. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за два змістових модулі (ЗМ), становить 40. Заліковий тест та усна відповідь на заліку у сумі дають 60 балів.

Сумарна кількість балів, яку студент отримує під час вивчення курсу за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку, якій відповідає: зараховано/не зараховано (з можливістю повторного складання).

У разі відсутності з поважної причини на лекційному занятті студент представляє конспект теми, яку вивчали на пропущеному занятті. За відсутності на практичному (семінарському) занятті знання студента оцінюють за результатами усного опитування по темі, що, зокрема, визначає рівень володіння тематичними термінами та ключовими поняттями. З метою отримання вищого балу з дисципліни заохочується написання тез чи статті з подальшою їх публікацією, що оцінюється в 10 балів.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий — здійснюється у формі письмової комплексної контрольної роботи, яка охоплює весь матеріал тем модуля. Кожному студенту видається варіант контрольних завдань. Виконання кваліфікаційних завдань кожний студент здійснює індивідуально. Під час контрольного заходу студенту забороняється у будь якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами або використовувати не дозволені матеріали чи засоби. Повторне складання підсумкового модульного контролю для студента можливе за умови його відсутності з поважної причини відповідно до графіка, затвердженого кафедрою практики англійської мови.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Байда, Л. Доступність та універсальний дизайн як необхідні передумови інклюзивного навчання /Л.Байда // Управління освітою, 2014. – № 13. – С. 1–4 (вкладка).

2. Колупаєва, А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / А.Колупаєва // Завуч. Шкільний світ, 2013. – № 16. – С.23–24. – Закінч. див.: Завуч. 2013. – № 19. – С. 17–24.
3. Колупаєва, А. Засадничі понятійно-термінологічні визначення інклюзивної освіти / А.Колупаєва // Дефектологія, 2009. – № 2. – С.1-8.
4. Колупаєва, А. Інклюзивна освіта в теорії і практиці діяльності школи / А.Колупаєва, Н.Софій // Директор школи. Шкільний світ, 2011. – № 7. – С.17–22.
5. Семенюк А. А. Навчально-методичні матеріали з основ інклюзивної освіти. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. – 40 с.

Додаткова література

1. Бондар, В. Діти з особливими освітніми потребами: проблеми, пошуки, перспективи / В.Бондар // Педагогічна газета, 2007. – №10-11. – С.8.
2. Бондар, В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен / В.Бондар // Рідна школа, 2011. – № 3. – С.10–14.
3. Валентик, Н. Інклюзивна освіта: за й проти / Н.Валентик // Директор школи. Шкільний світ, 2010. – №14–15. – С.45–52.
4. Ілляшенко, Т. Інтеграція дітей з особливими потребами / Т. Ілляшенко // Директор школи (Шкільний світ), 2009. – № 34. – С. 1, 20-24.
5. Колупаєва, А. Сучасна інклюзивна парадигма в освіті дітей з особливими потребами / А.Колупаєва, Л.В.Наконечна // Педагогіка і психологія, 2017. – № 1. – С. 57–63.
6. Лупарт, Д. Шкільна реформа в Канаді: перехід від роздільних систем освіти до інклюзивних шкіл / Д. Лупарт, Ч.Веббер // Дефектологія, 2010. – № 1. – С. 6-11.
7. Мельник, Н. Програма соціалізації учнів із особливими освітніми потребами / Н.Мельник // Психолог, 2017. – № 9–10. – С. 5–16.
8. Софій, Н. Діти з особливими освітніми потребами / Н.Софій, Ю.Найда // Підручник для директора, 2007. – № 5. – С.61–71.
9. Таранченко, О. Соціокультурний контекст змін в освіті осіб з особливими потребами в Україні / О.Таранченко // Особлива дитина: навчання і виховання, 2016. – № 4. – С. 87–96.
10. Удич З.І. Інклюзивна освіта: Практикум для студентів педагогічних спеціальностей / З.І.Удич. – Тернопіль: КІМ «ПРІНТ-ОФІС», 2016. – 141 с.
11. Шевцов, А. Методологія соціального реабілітування осіб з обмеженнями життєдіяльності / А.Шевцов // Завуч. Шкільний світ, 2009. – № 19. – С. 3-8.
12. Юрків, Я. І. Сутність та специфіка соціально-педагогічної роботи з дітьми з обмеженими можливостями / Я.І.Юрків // Соціальна педагогіка: теорія та практика, 2012. – № 1. – С. 21–28.

Інформаційні ресурси

1. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/snow/995_015.
2. <http://loda.gov.ua/news?id=26583>.
3. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/678/2015>.

4. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/snow/784-2009-%DO%BF>.
5. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>.
6. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/snow/2961-15>.
7. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1767-17>.